

RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

UITSpraak Nr. 2007/044 Rbs

in de klacht nr. 2006.2849 (066.06)

ingediend door:

hierna te noemen 'klaagster',

tegen:

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door verzekeraar gevoerde schriftelijke verweer.

Uit de stukken is, voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, het navolgende gebleken.

Inleiding

Klaagster heeft bij verzekeraar een rechtsbijstandverzekering afgesloten.

In artikel 6 van de op de verzekering van toepassing zijnde verzekeringsvoorwaarden is onder het kopje 'Wie behandelt de zaak?' bepaald: 'Wij hebben de uitvoering van de rechtsbijstandverzekering (de rechtshulp) in handen gegeven van (de stichting). Wij garanderen dat (de stichting) haar verplichtingen ingevolge de verzekeringsvoorwaarden nakomt.

De specialisten van (de stichting) behartigen de belangen van verzekerden zowel in als buiten een gerechtelijke procedure. (...) Als (de stichting) een advocaat moet inschakelen, is de verzekerde in de volgende twee gevallen vrij in de keuze van de advocaat:

- Bij een belangentegenstelling: als de verzekerde en de ander met wie hij het geschil heeft, bij ons een rechtsbijstandverzekering hebben en beiden recht op rechtsbijstand hebben;
- Als een gerechtelijke procedure moet worden gevoerd en daarvoor volgens de wet de bijstand van een advocaat verplicht is.

In andere situaties dan in deze twee, mag (de stichting) bepalen of zij het geschil laat behandelen door een advocaat, fiscalist of mediator die door (de stichting) wordt gekozen, of door een van haar eigen specialisten.

Als een verzekerde een advocaat mag kiezen, geeft hij zijn keuze door aan (de stichting), die vervolgens deze advocaat opdracht geeft. (...).

In artikel 10 van deze voorwaarden is onder het kopje 'Verschil van mening over de haalbaarheid van de vordering' bepaald:

'(...) Toch kan het voorkomen dat een verzekerde met (de stichting) van mening verschilt over de vraag of het door de verzekerde beoogde resultaat met een redelijke kans van slagen bereikt kan worden. In dat geval kan de verzekerde (de stichting) verzoeken dit verschil van mening voor te leggen aan een Nederlandse advocaat naar keuze van de verzekerde. (...)

2007/044 Rbs

Waar in het hierna volgende wordt gesproken over verzekeraar wordt daaronder ook de stichting verstaan.

De klacht

Klaagster heeft een WAO-bezwaarschriftprocedure bij het UWV (Uitvoeringsorgaan Werknemersverzekeringen) lopen. Deze procedure valt onder de dekking van haar rechtsbijstandverzekering. Verzekeraar stelt dat de dekking slechts in natura wordt verleend.

Artikel 60 van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 (WTV 1993) bepaalt: 'Een verzekeraar die overeenkomstig artikel 58, eerste, tweede of vierde lid, de branche Rechtsbijstand uitoefent, draagt er zorg voor dat uitdrukkelijk in de overeenkomst van verzekering wordt bepaald dat het de verzekerde in ieder geval vrij staat een advocaat of een andere rechtens bevoegde deskundige te kiezen indien:

- a. een advocaat of een andere rechtens bevoegde deskundige wordt verzocht de belangen van de verzekerde in een gerechtelijke of administratieve procedure te verdedigen, te vertegenwoordigen of te behartigen;
- b. zich een belangenconflict voordoet.'

In het verleden heeft de advocaat van klaagster voor haar een WAO-procedure bij de Centrale Raad van Beroep gewonnen. De uitspraak van de Centrale Raad van Beroep maakt onderdeel van het huidige dossier uit. Deze advocaat woont en werkt in de woonplaats van klaagster. Het dichtstbijzijnde kantoor van verzekeraar is op ruime afstand van klaagsters woonplaats. Bovendien is de jurist van verzekeraar die de zaak zou behandelen, van 12 juli t/m 4 augustus 2006 met vakantie. Inmiddels heeft de advocaat van klaagster de gronden van het bezwaar aangevuld. Het UWV heeft de hoorzitting op 1 augustus 2006 bepaald.

Verzekeraar erkent in strijd met de wet niet het principiële recht van klaagster op een vrije advocaatkeuze. Het volstaat niet dat hij met bepaalde advocaten afspraken maakt. Zulk een afspraak houdt (ten onrechte) een uitsluiting van de andere advocaten in. In Nederland geldt een Mededingingswet. De betreffende polisclausule, die op gedwongen winkelnering neerkomt, is strijdig met het beginsel van vrije mededinging. Subsidiar geldt dat de polisclausule ruimte laat voor het aanwijzen van een eigen advocaat door de verzekerde en dat verzekeraar in strijd met de redelijkheid en billijkheid heeft gehandeld door klaagster die mogelijkheid niet te bieden.

Het standpunt van verzekeraar

Klaagster stelt dat elke voor rechtsbijstand verzekerde het recht heeft zelf een advocaat te kiezen. Zij verwijst hierbij naar artikel 60 WTV 1993.

Dit standpunt is onjuist. Een bij verzekeraar voor rechtsbijstand verzekerde heeft recht op rechtsbijstand door de juristen van verzekeraar (artikel 6 van de polisvoorwaarden). Dit polisartikel is niet in strijd met artikel 60 WTV 1993.

De situatie van klaagster valt onder geen van beide in artikel 60 WTV 1993 genoemde gevallen. Haar WAO-zaak was toegewezen aan een jurist van verzekeraar. Deze jurist was in staat de belangen van klaagster goed te behartigen. Verzekeraar heeft niet een advocaat verzocht de belangen van klaagster in een gerechtelijke procedure te behartigen en tevens was geen sprake van een belangenconflict. Op basis van artikel 60 WTV 1993 was er daarom geen

2007/044 Rbs

recht op vrije advocaatkeuze. Het is daarom onduidelijk waar klaagster zich op baseert.

Onjuist is voorts de stelling van klaagster dat artikel 6 van de polisvoorwaarden haar ruimte laat voor het aanwijzen van een advocaat. Artikel 6 biedt de mogelijkheid van vrije advocaatkeuze alleen als sprake is van een belangentegenstelling of als een procedure moet worden gevoerd en daarvoor volgens de wet bijstand van een advocaat verplicht is. Beide situaties zijn niet aan de orde. Het UWV is niet bij verzekeraar verzekerd en voor de beroepsprocedure tegen het UWV is geen bijstand door een advocaat verplicht.

Voorts biedt artikel 10 van de polisvoorwaarden de verzekerde de mogelijkheid om een advocaat te kiezen voor een second opinion indien met verzekeraar verschil van mening bestaat over de haalbaarheid van de vordering. Ook die situatie is hier niet aan de orde. De behandelaar heeft aangegeven beroep te willen en zullen aantekenen tegen de beslissing van het UWV. Klaagster heeft daarvan echter afgezien omdat zij zich wil laten vertegenwoordigen door haar advocaat.

Klaagster stelt ook dat het recht op vrije advocaatkeuze principieel is en dat het niet volstaat dat de verzekeraar met bepaalde advocaten afspraken maakt.

Dit is hier niet van belang. Het is juist dat verzekeraar afspraken maakt met bepaalde advocatenkantoren. Deze kantoren worden ingeschakeld als één van de situaties van artikel 6 en 10 van de polisvoorwaarden aan de orde is. Hij biedt de verzekerde dan aan de zaak door één van deze kantoren te laten behandelen *indien de verzekerde geen advocaat van eigen keuze heeft*. Géén van deze situaties is hier aan de orde. Er was voor verzekeraar geen reden om de zaak uit te besteden aan een advocaat, zodat geen sprake is van een situatie waarin één van de netwerkkantoren is gevraagd de zaak te behandelen (en klaagster haar recht op vrije advocaatkeuze zou zijn ontnomen).

Het staat klaagster vrij de advocaat te kiezen die zij wenst. Indien zij echter gebruik wil maken van haar rechtsbijstandverzekering dan gelden de voorwaarden daarvan. Dit betekent dat haar een jurist van verzekeraars vestiging te X. is toegewezen. Het feit dat zij zich eerder door een advocaat uit haar woonplaats heeft laten bijstaan, is niet relevant.

Ook de opmerking dat de toegewezen jurist van 12 juli tot 4 augustus 2006 op vakantie is (en de suggestie die daaruit spreekt dat de belangen van klaagster onvoldoende behartigd zouden kunnen worden) is niet relevant. De aanvullende gronden voor het beroepsschrift moesten op 12 juli 2006 ingediend zijn. De jurist heeft klaagster herhaaldelijk om toezending van de stukken verzocht zodat deze voldoende tijd zou hebben om de gronden voor haar vakantie aan te vullen. Klaagster heeft echter nagelaten de jurist de benodigde informatie te geven. Zij wenste haar belangen te laten behartigen door haar advocaat en niet door verzekeraar.

De situaties die besproken worden in de uitspraken Nrs. 2005/006 Rbs en 2005/066 Rbs van de Raad van Toezicht zien op de vraag of een verzekeraar de hoogte van de vergoeding van de externe advocaatkosten zomaar mag wijzigen en de vraag of hij een verzekerde kan dwingen een netwerkadvocatenkantoor te kiezen. Die situaties doen zich (zoals al aangevoerd) hier niet voor, nu er geen noodzaak is de zaak uit te besteden.

2007/044 Rbs

Het commentaar van klaagster

Klaagster heeft, kennis genomen hebbend van het verweer van verzekeraar, haar klacht gehandhaafd.

Verzekeraar heeft haar geen vrije advocaatkeuze gegeven. Gezien artikel 6 van de polisvoorwaarden hanteert hij geen vrije advocaatkeuze maar gedwongen winkelnering. Artikel 6 legt de uitvoering van de rechtsbijstandsverzekering in handen van verzekeraar. Ingevolge artikel 6 beslist hij - niet de verzekerde - of de zaak wel of niet door de door de verzekerde gekozen advocaat zal worden behandeld. Vrije advocaatkeuze houdt in dat de verzekerde zélf zijn advocaat mag kiezen. De rechtsbijstandsverzekering van klaagster kent geen vrije advocaatkeuze. Alle zaken worden door verzekeraar zelf behandeld. De verzekerde die de zaak door een advocaat van eigen keuze wil laten behandelen, krijgt de advocaatkosten niet van verzekeraar vergoed. Artikel 6 van de polisvoorwaarden is in strijd met artikel 60 WTV 1993.

Ook als verzekeraar aan de verzekerde toestaat een advocaat te kiezen, is waarschijnlijk geen sprake van vrije advocaatkeuze. Dan zal de verzekerde waarschijnlijk slechts uit de door verzekeraar geselecteerde advocaten mogen kiezen. De gedwongen koppeling tussen een rechtsbijstandsverzekering en één bepaald bedrijf waarvan de rechtsbijstand moet worden afgenomen, is rechte onjuist. Een rechtsbijstandverzekeraar dient het recht van vrije advocaatkeuze en de werking van de markt, ook op het gebied van het aanbod van juridische dienstverlening, te respecteren. Een justitiabele dient vrij een advocaat te kunnen kiezen, ook als hij een rechtsbijstandsverzekering heeft. Alle advocaten moeten gelijke kansen hebben als het gaat om het bedienen van cliënten met een rechtsbijstandsverzekering. Het mag niet zo zijn dat de verzekeraar op voorhand groepen advocaten uitsluit.

Het beroep op de redelijkheid en billijkheid is terecht. De jurist van verzekeraar weigerde immers met een beroep op artikel 6 van de polisvoorwaarden de zaak door een advocaat te laten behandelen en had wegens een aanstaande vakantie geen tijd om de zaak zelf te behandelen.

Het oordeel van de Raad

1. Bij een rechtsbijstandverzekering is het uitgangspunt dat de verzekeraar in beginsel zelf de gevraagde rechtsbijstand verleent. Verder staat het de verzekeraar in beginsel vrij om, bijvoorbeeld wegens de moeilijkheid van de zaak of wegens capaciteitsproblemen, de gevraagde rechtsbijstand niet zelf te verlenen maar over te laten aan een door hem ingeschakelde advocaat of andere deskundige.

2. Uitzonderingen op deze uitgangspunten zijn in de rechtsbijstandverzekering van klaagster voorzien in de hierboven onder 'Inleiding' geciteerde artikelen 6 en 10. De Raad heeft geen aanleiding te oordelen dat deze artikelen, die zijn gebaseerd op de WTV 1993, niet voldoen aan de door deze wet geëiste waarborgen. Verzekeraar kan in redelijkheid het standpunt innemen dat de twee in artikel 6 van de verzekeringsvoorwaarden bedoelde gevallen waarin de verzekerde vrij is in de keuze van de advocaat, zich in het geval van klaagster niet voordoen. Verzekeraar kan eveneens in redelijkheid het standpunt innemen dat geen sprake is van het in artikel 10 van de verzekeringsvoorwaarden bedoelde geval dat een verzekerde met de stichting van mening verschilt over de vraag of het door de verzekerde beoogde resultaat met een redelijke kans van slagen bereikt kan worden. Voorts vindt, anders dan klaagster meent, het door haar verdedigde algemene beginsel van vrije advocaatkeuze bij

2007/044 Rbs

rechtsbijstandverzekeringen geen steun in de door haar genoemde uitspraken Nrs. 2005/006 Rbs en 2005/066 Rbs. Tenslotte is hetgeen klaagster aanvoert ten betoge dat verzekeraar zich in dit geval op grond van de redelijkheid en billijkheid niet mocht beroepen op artikel 6 van de polis, daartoe onvoldoende.

3. Verzekeraar kon dan ook aan klaagster vergoeding van de kosten van de door haar ingeschakelde advocaat ontzeggen. Door dat te doen heeft hij de goede naam van het verzekeringsbedrijf niet geschaad.

De beslissing

De Raad verklaart de klacht ongegrond.

Aldus is beslist op 14 mei 2007 door mr. M.M. Mendel, voorzitter, mr. D.H. Beukenhorst, drs. C.W.L. de Bouter, mr. E.M. Dil-Stork en mr. P.A. Offers, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van mr. S.N.W. Karreman, secretaris.

De voorzitter:

(mr. M.M. Mendel)

De secretaris:

(mr. S.N.W. Karreman)